

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

15. listopadu 2012*

„Soudní spolupráce v občanských věcech — Nařízení (ES) č. 44/2001 — Články 32 a 33 — Uznávání soudních rozhodnutí — Pojem „rozhodnutí“ — Účinky soudního rozhodnutí na mezinárodní příslušnost — Smluvní ustanovení o založení příslušnosti“

Ve věci C-456/11,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Landgericht Bremen (Německo) ze dne 25. srpna 2011, došlým Soudnímu dvoru dne 2. září 2011, v řízení

Gothaer Allgemeine Versicherung AG,

ERGO Versicherung AG,

Versicherungskammer Bayern-Versicherungsanstalt des öffentlichen Rechts,

Nürnberger Allgemeine Versicherungs-AG,

Krones AG

proti

Samskip GmbH,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení K. Lenaerts (zpravodaj), vykonávající funkci předsedy třetího senátu, E. Juhász, G. Arestis, J. Malenovský a T. von Danwitz, soudci,

generální advokát: Y. Bot,

vedoucí soudní kanceláře: V. Tourrès, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 4. července 2012,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za Gothaer Allgemeine Versicherung AG, ERGO Versicherung AG, Versicherungskammer Bayern-Versicherungsanstalt des öffentlichen Rechts, Nürnberger Allgemeine Versicherungs-AG, K. Rammingem, Rechtsanwalt,

* Jednací jazyk: němčina.

- za Kronos AG A. Nerzem a M. Theisenem, Rechtsanwälte, ve spolupráci s R. Geimerem, professeur, a C. Wagnerem, Justiziar,
- za Samskip GmbH O. Hartensteinem, Rechtsanwalt,
- za německou vládu T. Henzem a F. Wannek, jako zmocněnci,
- za belgickou vládu J.-C. Halleuxem a T. Maternem, jako zmocněnci,
- za rakouskou vládu A. Poschem, jako zmocněncem,
- za švýcarskou vládu D. Klingelem, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi W. Bogensbergerem a A.-M. Rouchaud-Joët, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 6. září 2012,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 32 a článku 33 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi čtyřmi německými pojišťovny, Gothaer Allgemeine Versicherung AG, ERGO Versicherung AG, Versicherungskammer Bayern-Versicherungsanstalt des öffentlichen Rechts a Nürnberger Allgemeine Versicherungs-AG (dále jen „pojišťovny“), jakož i Kronos AG (dále jen „Kronos“), německou společností, která je výše uvedenými pojištěna, na jedné straně a Samskip GmbH (dále jen „Samskip“), německou dceřinou společností Samskip Holding BV, přepravní a logistické společnosti se sídlem v Nizozemsku, jež však byla založena na Islandu, na straně druhé, týkajícího se dodání pivovarnického zařízení společností Samskip kupci, Cervecería Cuauthemoc Monezum SA (dále jen „příjemce“), jež je mexickým podnikem.
- 3 Předmětem uvedeného sporu jsou žaloby na odškodnění podané u německých soudů pojišťovny a společností Kronos ohledně údajné škody na uvedeném zařízení vzniklé v průběhu přepravy, i když belgické soudy, konkrétně beroep te Antwerpen (odvolací soud v Antverpách, Belgie), již podobné žaloby zamítly jako nepřijatelné z důvodu, že konosament („Bill of Lading“) vystavený dne 13. srpna 2006, kdy společnost Samskip v Antverpách (Belgie) převzala zařízení, obsahoval smluvní ustanovení stanovící příslušnost islandských soudů k řešení sporů a islandské právo jako rozhodné právo smlouvy o přepravě.

Právní rámec

Mezinárodní právo

- 4 Úmluva o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, podepsaná dne 30. října 2007, jež byla schválena jménem Společenství rozhodnutím Rady 2009/430/ES ze dne 27. listopadu 2008 (Úř. věst. 2009, L 147, s. 1, dále jen „Luganská úmluva“) ve

svém čl. 23 odst. 1, jehož znění je velmi podobné znění článku 17 Úmluvy o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, uzavřené v Luganu dne 16. září 1988 (Úř. věst. L 319, s. 9), kterou nahradila, stanoví:

„Dohodnou-li se strany, z nichž alespoň jedna má bydliště na území státu vázaného touto úmluvou, že v již vzniklém nebo budoucím sporu z určitého právního vztahu má příslušnost soud nebo soudy některého státu vázaného úmluvou, je příslušný soud nebo soudy tohoto státu. Pokud se strany nedohodnou jinak, je tato příslušnost výlučná. Taková dohoda o příslušnosti musí být uzavřena

- a) písemně nebo ústně s písemným potvrzením nebo
- b) ve formě, která odpovídá zvyklostem zavedeným mezi těmito stranami nebo
- c) v mezinárodním obchodě ve formě, která odpovídá obchodním zvyklostem, které strany znaly nebo musely znát a které strany smluv tohoto druhu v daném odvětví obchodu obecně znají a pravidelně se jimi řídí.“

Unijní právo

5 Body 2, 6 a 15 až 17 odůvodnění nařízení č. 44/2001 zní následovně:

„(2) Určité rozdíly mezi vnitrostátními pravidly pro určení příslušnosti a pro uznávání rozhodnutí ztěžují řádné fungování vnitřního trhu. Je třeba přijmout předpisy, které umožní sjednotit pravidla pro určení příslušnosti v občanských a obchodních věcech v mezinárodním ohledu a zjednodušit formality s ohledem na rychlé a jednoduché uznávání a výkon rozhodnutí členskými státy, pro které je toto nařízení závazné.

[...]

(6) Za účelem dosažení volného pohybu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech je nezbytné a vhodné, aby se pravidla upravující příslušnost a uznání a výkon rozhodnutí řídila právním nástrojem Společenství, který by byl závazný a přímo použitelný.

[...]

(15) V zájmu harmonického výkonu spravedlnosti je nezbytné minimalizovat možnost souběžných řízení a zajistit, aby ve dvou členských státech nebyla vydána vzájemně si odporující rozhodnutí. Musí existovat jasný a účinný mechanismus pro řešení souběžně probíhajících řízení, a rovněž pro zamezení obtíží vyplývajících z vnitrostátních rozdílů, pokud jde o stanovení doby, kdy se věc považuje za projednanou. Pro účely tohoto nařízení by měla být tato doba stanovena samostatně.

(16) Vzájemná důvěra ve výkon spravedlnosti v rámci Společenství umožňuje, aby rozhodnutí vydaná v kterémkoli členském státě byla bez dalšího uznávána bez potřeby jakéhokoli dalšího řízení, kromě sporných případů.

(17) Na základě stejné zásady vzájemné důvěry musí být postup pro výkon rozhodnutí vydaného v jednom členském státě v jiném členském státě účinný a rychlý. K tomuto účelu by mělo být prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí vydáno v zásadě bez dalšího po zcela formální kontrole předložených písemností, aniž by měl soud možnost vznést bez návrhu jakékoli důvody pro nevykonání soudního rozhodnutí ve smyslu tohoto nařízení.“

- 6 Podle čl. 23 odst. 1 uvedeného nařízení, jehož znění je v podstatě shodné se zněním čl. 23 odst. 1 Luganské úmluvy, citovaném v bodě 4 tohoto rozsudku:

„Dohodnou-li se strany, z nichž alespoň jedna má bydliště na území členského státu, že v již vzniklém nebo budoucím sporu z určitého právního vztahu má příslušnost soud nebo soudy tohoto členského státu, je příslušný soud nebo soudy tohoto státu. Pokud se strany nedohodnou jinak, je tato příslušnost výlučná. Taková dohoda o příslušnosti musí být uzavřena

- a) písemně nebo ústně s písemným potvrzením nebo
 - b) ve formě, která odpovídá zvyklostem zavedeným mezi těmito stranami, nebo
 - c) v mezinárodním obchodě ve formě, která odpovídá obchodním zvyklostem, které strany znaly nebo musely znát a které strany smluv tohoto druhu v daném odvětví obchodu obecně znají a pravidelně se jimi řídí.“
- 7 Článek 32 téhož nařízení stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se ‚rozhodnutím‘ rozumí každé rozhodnutí vydané soudem členského státu bez ohledu na to, je-li označeno jako rozsudek, usnesení, příkaz nebo nařízení výkonu rozhodnutí, včetně rozhodnutí o nákladech řízení vydaného soudním úředníkem.“

- 8 Článek 33 nařízení č. 44/2001 zní takto:

„1. Rozhodnutí vydaná v některém členském státě jsou v ostatních členských státech uznávána, aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení.

2. Stane-li se sporným, zda rozhodnutí má být uznáno, může každá strana, která uplatňuje uznání jako hlavní věc v daném sporu, v řízení podle oddílů 2 a 3 této kapitoly navrhnout, že soudní rozhodnutí má být uznáno.

3. Je-li otázka uznání rozhodnutí vznesena u soudu členského státu jako předběžná otázka, může o ní tento soud rozhodnout.“

- 9 Podle článku 34 uvedeného nařízení:

„Rozhodnutí se neuzná

- 1) je-li takové uznání zjevně v rozporu s veřejným pořádkem členského státu, v němž se o uznání žádá;
- 2) jestliže žalovanému, v jehož nepřítomnosti bylo rozhodnutí vydáno, nebyl doručen návrh na zahájení řízení nebo jiná rovnocenná písemnost v dostatečném časovém předstihu a takovým způsobem, který mu umožňuje přípravu na jednání před soudem, ledaže žalovaný nevyužil žádný opravný prostředek proti rozhodnutí, i když k tomu měl možnost;
- 3) je-li neslučitelné s rozhodnutím vydaným v řízení mezi týmiž stranami v členském státě, v němž se o uznání žádá;
- 4) je-li neslučitelné s dřívějším rozhodnutím, které bylo vydáno v jiném členském státě nebo ve třetí zemi v řízení mezi týmiž stranami a pro tentýž nárok, pokud toto dřívější rozhodnutí splňuje podmínky nezbytné pro uznání v členském státě, v němž se o uznání žádá.“

10 Článek 35 nařízení č. 44/2001 stanoví:

„1. Rozhodnutí se rovněž neuzná, byly-li porušeny oddíly 3, 4 a 6 kapitoly II nebo jedná-li se o případ uvedený v článku 72.

2. Při posuzování toho, zda je dána příslušnost uvedená v předchozím odstavci, je dožádaný soud nebo orgán vázán skutkovými zjištěními, na nichž soud členského státu původu založil svou příslušnost.

3. Aniž je dotčen odstavec 1, nesmí být příslušnost soudu členského státu původu přezkoumávána. Hledisko veřejného pořádku uvedené v čl. 34 bodě 1) nelze uplatnit v případě pravidel pro určení příslušnosti.“

11 Podle článku 36 nařízení č. 44/2001:

„Cizí rozhodnutí nesmí být v žádném případě přezkoumáváno ve věci samé.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

12 V roce 2006 prodala společnost Kronos příjemci pivovarnické zařízení. Pověřila společnost Samskip, aby zorganizovala a provedla přepravu tohoto zařízení z Antverp přes Altamiru (Mexiko) do Guadalajary (Mexiko).

13 Zásilka, která se skládala z kontejnerů a přepravních stojanů, byla společnosti Samskip předána dne 13. srpna 2006. Tato téhož dne vystavila konosament, ve kterém je společnost Kronos označena jako odesílatel („shipper“), příjemce jako konsignatář („consignee“), Antverpy jako „přístav nakládky“ a Altamira jako „cílový přístav“. V podmínkách uvedených na druhé straně této listiny („Endorsements“) je v bodě 2 stanoveno:

„Soudní příslušnost: Jakýkoli spor vyplývající z tohoto konosamentu bude řešen na Islandu podle islandského práva.“

14 Podle tvrzení žalobkyň v původním řízení došlo na zásilce ke škodě, která byla způsobena při námořní přepravě, a část přepravované zásilky byla rovněž poškozena při následující pozemní přepravě z Altamiry do Guadalajary. Společnost Kronos postoupila své nároky ve výši maximálního limitu ručení podle mořského práva ve výši dvou zvláštních práv čerpání, v době postoupení v hodnotě 235 666,46 eur, pojišťovněm v poměru k jejich spoluúčasti na riziku. Příjemce rovněž pojišťovněm postoupil své nároky vyplývající z konosamentu v poměru k jejich spoluúčasti na riziku.

15 Příjemce a pojišťovny se žalobou ze dne 30. srpna 2007 obrátili na belgické soudy a vyzvali společnost Samskip, aby se dostavila dne 16. října 2007 k rechtbank van koophandel te Antwerpen (obchodní soud v Antverpách). Tento soud rozhodl ve prospěch pojišťoven a příjemce, ale hof van beroep te Antwerpen (Odvolací soud v Antverpách) tento rozsudek změnil rozsudkem ze dne 5. října 2009, v němž se prohlásil za „nepříslušný“.

16 V odůvodnění rozsudku hof van beroep te Antwerpen rozhodl, že příjemce není ze smlouvy o přepravě aktivně legitimován. Pojišťovny sice mají jakožto právní nástupkyně společnosti Kronos právní zájem na podání žaloby, jsou ale vázány smluvním ustanovením o založení příslušnosti, které je obsaženo v konosamentu. Podle bodu 2 zde uvedených podmínek je dána výlučná příslušnost islandských soudů k řešení sporů vzešlých ze smlouvy o přepravě, a z tohoto důvodu nejsou belgické soudy příslušné. Tento rozsudek nabyl právní moci.

- 17 V průběhu září 2010 podaly pojišťovny u Landgericht Bremen žaloby na náhradu škody proti společnosti Samskip a společnost Kronos proti poslední jmenované podala žalobu na náhradu škody u Landgericht Landshut. Ten tuto věc usnesením ze dne 3. června 2011 postoupil předkládajícímu soudu.
- 18 Landgericht Bremen uvádí, že společnost Samskip považuje žaloby za nepřijatelné, neboť se účinky právní moci rozsudku hof van beroep te Antwerpen ze dne 5. října 2009 nevztahují pouze na nepřislusnost belgických soudů, ale rovněž na konstatování příslusnosti islandských soudů obsažené v odůvodnění téhož rozsudku. Společnost Samskip má totiž za to, že předkládající soud je podle článků 32 a 33 nařízení č. 44/2001 uvedeným rozsudkem vázán.
- 19 Pojišťovny a společnost Kronos mají za to, že z rozsudku hof van beroep te Antwerpen ze dne 5. října 2009 lze nanejvýš dovést závazný účinek stran konstatování o nepřislusnosti belgických soudů. Tento rozsudek nicméně nemá další účinky zejména na nepřislusnost soudů jiných členských států než Belgického království z důvodu údajné příslusnosti islandských soudů.
- 20 Předkládající soud s odkazem na německou doktrínu podotýká, že rozsudek hof van beroep te Antwerpen ze dne 5. října 2009 je „rozsudkem o přípustnosti“ („Prozessurteil“), jímž byla žaloba jako nepřijatelná zamítnuta vzhledem k tomu, že nebyly splněny podmínky pro vydání rozhodnutí ve věci samé. Taková rozhodnutí cizích soudů většinou nebývají v Německu uznávána. Předkládající soud se proto táže, zda má povinnost tento rozsudek uznat a – pokud ano – zda se účinky takového uznání vztahují na jeho odůvodnění.
- 21 Za těchto podmínek se Landgericht Bremen rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Je nutno článek 32 a článek 33 nařízení Brusel I vykládat v tom smyslu, že se pojem ‚rozhodnutí‘ zásadně vztahuje i na taková rozhodnutí, která pouze konstatují, že nejsou dány procesní podmínky přípustnosti (tzv. rozsudek o přípustnosti)?
- 2) Je nutno články 32 a 33 nařízení Brusel I vykládat v tom smyslu, že se pojem ‚rozhodnutí‘ vztahuje i na závěrečný rozsudek soudní instance, kterým se z důvodu smluvního ustanovení o založení příslusnosti zamítá mezinárodní příslusnost?
- 3) Je nutno článek 32 a článek 33 nařízení Brusel I vykládat ve světle judikatury Evropského soudního dvora týkající se zásady rozšíření účinků (rozsudek Soudního dvora ze dne 4. února 1988, Hoffmann, 145/86, Recueil, s. 645) v tom smyslu, že každý členský stát musí uznat rozhodnutí soudu jiného členského státu týkající se platnosti smluvního ustanovení o založení příslusnosti uzavřeného mezi stranami, když se podle vnitrostátního práva uvedeného soudu stane zjištění ohledně platnosti ujednání o soudní příslusnosti konečným, a to i v případě, že je toto rozhodnutí navíc součástí rozsudku o přípustnosti, kterým se žaloba zamítá?“

K předběžným otázkám

K první a druhé otázce

- 22 Podstatou první a druhé otázky předkládajícího soudu, které je třeba přezkoumat společně, je to, zda musí být článek 32 nařízení č. 44/2001 vykládán v tom smyslu, že se rovněž vztahuje na rozhodnutí, jímž soud členského státu odmítne svou příslusnost na základě smluvního ustanovení o založení příslusnosti, ačkoli je toto rozhodnutí právem jiného členského státu považováno za „rozsudek o přípustnosti“.

- 23 Úvodem je třeba uvést, že v souladu se zněním článku 32 nařízení č. 44/2001 zahrnuje pojem „rozhodnutí“ „každé“ rozhodnutí vydané soudem členského státu bez ohledu na obsah předmětného rozhodnutí, z čehož v zásadě vyplývá, že toto rozhodnutí rovněž zahrnuje rozhodnutí, jímž soud členského státu odmítne svou příslušnost na základě smluvního ustanovení o založení příslušnosti.
- 24 Soudní dvůr už ostatně rozhodl, že se působnost článku 25 úmluvy ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32), jejíž výklad podaný Soudním dvorem platí v zásadě i pro odpovídající ustanovení nařízení č. 44/2001 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. října 2011, Realchemie Nederland, C-406/09, Sb. rozh.s. I-9773, bod 38), tj. článek 32 tohoto nařízení, neomezuje na rozhodnutí, kterými končí zcela, nebo částečně spor mezi účastníky řízení, ale týká se rovněž rozhodnutí vydaných v průběhu řízení před rozhodnutím sporu nebo rozhodnutí, která nařizují předběžná či zajišťovací opatření (rozsudek ze dne 14. října 2004, Mærsk Olie & Gas, C-39/02, Sb. rozh. s. I-9657, bod 46).
- 25 Navíc podle ustálené judikatury Soudního dvora musí být ustanovení nařízení č. 44/2001 vykládána autonomně, s odkazem na jeho systematiku a cíle (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 13. července 2006, Reisch Montage, C-103/05, Sb. rozh. s. I-6827, bod 29; ze dne 23. dubna 2009, Draka NK Cables a další, C-167/08, Sb. rozh. s. I-3477, bod 19, a ze dne 16. července 2009, Zuid-Chemie, C-189/08, Sb. rozh. s. I-6917, bod 17).
- 26 Jedním z cílů nařízení č. 44/2001 je podle bodu 2 jeho odůvodnění „zjednodušit formality s ohledem na rychlé a jednoduché uznávání a výkon rozhodnutí členskými státy, pro které je toto nařízení závazné“, což rovněž svědčí ve prospěch výkladu pojmu „rozhodnutí“, který nezohledňuje kvalifikaci aktu přijatého vnitrostátním soudem podle práva členského státu, ať už jde o právo členského státu původu nebo právo dožádaného členského státu. Výklad tohoto pojmu založený na zvláštích každého vnitrostátního práva by totiž představoval překážku naplnění tohoto cíle.
- 27 Bod 6 odůvodnění nařízení č. 44/2001 navíc zmiňuje cíl „volného pohybu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech“. Takový cíl potvrzuje potřebu výkladu pojmu „rozhodnutí“ ve smyslu článku 32 nařízení č. 44/2001, jenž zahrnuje rozhodnutí, jimiž soud členského státu odmítne svou příslušnost na základě smluvního ustanovení o založení příslušnosti. Neuznávání takových rozhodnutí by totiž mohlo vážně ohrozit volný pohyb soudních rozhodnutí.
- 28 Pokud jde o systém zavedený nařízením č. 44/2001, body 16 a 17 jeho odůvodnění kladou důraz na důležitost zásady vzájemné důvěry mezi soudy členských států ohledně uznávání a výkon soudních rozhodnutí, což také předpokládá, že uvedený pojem nebude vykládán restriktivně, aby se předešlo zejména sporům o existenci „rozhodnutí“.
- 29 Tuto vzájemnou důvěru by totiž ohrožovalo, kdyby soud členského státu mohl odmítnout uznání rozhodnutí, jímž soud jiného členského státu odmítl svou příslušnost na základě smluvního ustanovení o založení příslušnosti. Pripustit, že by soud členského státu mohl odmítnout uznat takové rozhodnutí, by podkopávalo systém zavedený nařízením č. 44/2001, neboť takové odmítnutí by mohlo narušit řádné uplatňování pravidel uvedených v kapitole II tohoto nařízení vztahujících se k rozdělení pravomocí mezi soudy členských států.
- 30 Jak uvedl generální advokát v bodech 49 a 50 svého stanoviska, ustanovení článků 33 až 35 nařízení č. 44/2001 rovněž odporují restriktivnímu výkladu pojmu „rozhodnutí“ ve smyslu článku 32. Článek 33 totiž zavádí zásadu, že rozhodnutí musí být uznávána, zatímco články 34 a 35 upravují výjimky z této zásady, které je tudíž třeba vykládat restriktivně. Článek 35 odst. 3 navíc stanoví, že příslušnost soudu členského státu původu nesmí být přezkoumávána a že hledisko veřejného pořádku nelze uplatnit v případě pravidel pro určení příslušnosti.

- 31 Je třeba upozornit, že by restriktivní výklad pojmu „rozhodnutí“ měl za následek vytvoření kategorie aktů přijatých soudy, jež by nespádaly pod žádnou z výjimek taxativně vyjmenovaných v člancích 34 a 35 nařízení č. 44/2001, nemohly by být označeny za „rozhodnutí“ ve smyslu uvedeného článku 32, a soudy jiných členských států by je tedy nemusely uznávat. Je třeba konstatovat, že by existence takové kategorie aktů zahrnující zejména ty, jimiž soud jiného členského státu odmítl svou příslušnost na základě smluvního ustanovení o založení příslušnosti, byla neslučitelná se systémem zavedeným v člancích 33 až 35 nařízení č. 44/2001, jenž upřednostňuje uznávání soudních rozhodnutí bez překážek a vylučuje kontrolu příslušnosti soudu členského státu původu soudu dožádaného členského státu.
- 32 Vzhledem ke všem výše uvedeným úvahám je třeba na první a druhou otázku odpovědět, že článek 32 nařízení č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že se vztahuje i na rozhodnutí, jimiž soud jednoho členského státu odmítá svou příslušnost na základě smluvního ustanovení o založení příslušnosti bez ohledu na kvalifikaci takového rozhodnutí podle práva jiného členského státu.

Ke třetí otázce

- 33 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda musí být články 32 a 33 nařízení č. 44/2001 vykládány v tom smyslu, že je soud, na němž je požadováno uznání rozhodnutí, jímž soud členského státu původu odmítl svou příslušnost na základě smluvního ustanovení o založení příslušnosti, vázán zjištěním ohledně platnosti tohoto ustanovení, které je obsaženo v odůvodnění pravomocného rozsudku prohlašujícího žalobu za nepřipustnou.
- 34 Jak Soudní dvůr připomněl citováním zprávy o úmluvě ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech vypracované p. Jénardem (Úř. věst. 1979, C 59, s.1), musí být účinkem uznání to, „že je rozhodnutím přiznána váha a účinnost, kterých požívají v členském státě, ve kterém byla vydána“ (výše uvedený rozsudek Hoffmann, bod 10). Cizí rozhodnutí uznané na základě článku 33 nařízení č. 44/2001 tedy musí mít v dožádaném státě v zásadě stejné účinky, jako má ve státě původu (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Hoffmann, bod 11).
- 35 Jak bylo připomenuto v bodě 28 tohoto rozsudku, je navíc základem systému zavedeného nařízením č. 44/2001 zásada vzájemné důvěry mezi soudy. Jak v bodě 73 svého stanoviska podotkl generální advokát, vysoká úroveň vzájemné důvěry je totiž potřebná tím spíše, že soudy členských států mají aplikovat společná pravidla o příslušnosti. V tomto ohledu tato pravidla, jakož i pravidla týkající se uznávání a výkonu soudních rozhodnutí obsažená v tomto nařízení nepředstavují odlišné a samostatné celky, ale jsou úzce spojena (rozsudek ze dne 21. června 2012, Wolf Naturprodukte, C-514/10, bod 25). Právě takové spojení jednak odůvodňuje zjednodušený mechanismus uznávání a výkonu uvedený v čl. 33 odst. 1 tohoto nařízení, podle něhož jsou zásadně rozhodnutí vydaná v některém členském státě v ostatních členských státech uznávána, a jednak vede na základě čl. 35 odst. 3 téhož nařízení k tomu, že příslušnost soudu členského státu původu není přezkoumávána (v tomto smyslu viz posudek 1/03, ze dne 7. února 2006, Sb. rozh. s. I-1145, bod 163).
- 36 V původním řízení jistě nelze článek 23 nařízení č. 44/2001 vztahující se na prorogační úmluvy aplikovat, protože předmětné ustanovení o založení příslušnosti zakládá příslušnost soudů Islandské republiky, která není členským státem. Nicméně, jak podotkl generální advokát v bodě 76 svého stanoviska, je třeba zdůraznit, že Luganská úmluva, jejíž stranou Islandská republika je, obsahuje ve svém článku 23 ustanovení obdobné článku 23 tohoto nařízení. Jelikož soud členského státu původu shledal při zkoumání vlastní příslušnosti takové ustanovení o založení příslušnosti platným, bylo by v rozporu se zásadou vzájemné důvěry ve výkon spravedlnosti v rámci Evropské unie, aby se soud dožádaného členského státu znovu zabýval touto otázkou.

- 37 Navíc z článku 36 nařízení č. 44/2001 vyplývá, že v souladu s uvedenou zásadou vzájemné důvěry rozhodnutí soudu členského státu původu „nesmí být v žádném případě přezkoumáváno ve věci samé“. Podle zprávy vypracované p. Jénardem (s. 46) totiž „vyžaduje zdržení se jakéhokoli přezkumu věci samé naprostou důvěru v soud státu původu, tato důvěra ohledně opodstatněnosti rozhodnutí se musí standardně vztahovat i na aplikaci [harmonizovaných] pravidel pro určení příslušnosti soudem“.
- 38 Připustit, že by soud dožádaného členského státu mohl považovat za neplatné smluvní ustanovení o založení příslušnosti, které soud členského státu původu uznal za platné, by odporovalo tomuto zákazu přezkumu rozhodnutí ve věci samé, zejména pokud tento posledně zmíněný soud mohl shledat svou příslušnost při neexistenci tohoto ustanovení. V posledně uvedeném případě by totiž takové konstatování soudu dožádaného členského státu zpochybnilo nejen mezitímní závěr soudu členského státu původu ohledně platnosti smluvního ustanovení o založení příslušnosti, ale i rozhodnutí tohoto soudu, jímž odmítl vlastní příslušnost, jako takové.
- 39 Jak v bodě 82 svého stanoviska podotkl generální advokát, vyloučení kontroly příslušnosti soudu státu původu předpokládá odpovídající omezení možnosti soudu dožádaného členského státu ověřovat svou vlastní příslušnost, neboť tento je vázán rozhodnutím soudu členského státu původu. Požadavek jednotné aplikace unijního práva vyžaduje, aby byl přesný rozsah tohoto omezení určen na úrovni Unie, spíše než aby závisel na jednotlivých vnitrostátních pravidlech týkajících se překážky věci pravomocně rozhodnuté.
- 40 Pojem „překážka věci rozsouzené“ v unijním právu se netýká pouze výrokové části předmětného soudního rozhodnutí, ale váže se k jeho odůvodnění, jež je nezbytnou oporou jeho výrokové části, takže je od ní neoddělitelné [viz zejména rozsudky ze dne 1. června 2006, P & O European Ferries (Vizcaya) a Diputación Foral de Vizcaya v. Komise, C-442/03 P a C-471/03 P, Sb. rozh. s. I-4845, bod 44, jakož i ze dne 19. dubna 2012, Artegoda v. Komise, C-221/10 P, bod 87]. Vzhledem ke skutečnosti, na niž bylo poukázáno v bodě 35 tohoto rozsudku, tj. že společná pravidla o příslušnosti aplikovaná soudy členských států vychází z unijního práva, konkrétně z nařízení č. 44/2001, a k požadavku jednotné aplikace připomenutému v bodě 39 téhož rozsudku je pojem unijního práva „překážka věci pravomocně rozhodnuté“ relevantní pro určení účinků rozhodnutí, jímž soud členského státu odmítl svou příslušnost na základě smluvního ustanovení o založení příslušnosti.
- 41 Rozhodnutím, jímž soud členského státu vzhledem k platnosti smluvního ustanovení o založení příslušnosti odmítl na jeho základě svou příslušnost, jsou tak soudy ostatních členských států vázány jak v případě rozhodnutí o nepřislušnosti tohoto soudu obsaženého ve výroku jeho rozhodnutí, tak v případě zjištění ohledně platnosti tohoto ustanovení obsažených v odůvodnění tohoto rozhodnutí, jež je nezbytnou oporou této výrokové části.
- 42 Toto řešení navíc není zpochybněno argumentací uplatňovanou Spolkovou republikou Německo zejména na základě bodu 66 rozsudku ze dne 28. dubna 2009 Apostolides (C-420/07, Sb. rozh. s. I-3571), podle něhož neexistuje žádný důvod k tomu, aby byla rozsudku při jeho výkonu přiznána práva, která mu podle vnitrostátního práva předmětného členského státu nepřísluší. Uznání rozhodnutí soudů členských států o odmítnutí příslušnosti na základě nařízení č. 44/2001, jež – jak bylo uvedeno v bodě 35 tohoto rozsudku – byla přijata na základě užití společných pravidel o příslušnosti stanovených unijním právem, totiž podléhá vlastnímu režimu popsánému v bodech 39 až 41 tohoto rozsudku.
- 43 Z výše uvedeného vyplývá, že na třetí otázku je třeba odpovědět tak, že články 32 a 33 nařízení č. 44/2001 musí být vykládány v tom smyslu, že je soud, na němž je požadováno uznání rozhodnutí, jímž soud jiného členského státu odmítl svou příslušnost na základě smluvního ustanovení o založení příslušnosti, vázán zjištěním platnosti tohoto ustanovení, které je obsaženo v odůvodnění pravomocného rozsudku prohlašujícího žalobu za nepřipustnou.

K nákladům řízení

- 44 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 32 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že se vztahuje i na rozhodnutí, jimiž soud jednoho členského státu odmítá svou příslušnost na základě smluvního ustanovení o založení příslušnosti bez ohledu na kvalifikaci takového rozhodnutí podle práva jiného členského státu.
- 2) Články 32 a 33 nařízení č. 44/2001 musí být vykládány v tom smyslu, že je soud, na němž je požadováno uznání rozhodnutí, jímž soud jiného členského státu odmítl svou příslušnost na základě smluvního ustanovení o založení příslušnosti, vázán zjištěním platnosti tohoto ustanovení, které je obsaženo v odůvodnění pravomocného rozsudku prohlašujícího žalobu za nepřípustnou.

Podpisy.